

Broj izveštaja	2010/20-261 DE
Datum izdavanja izveštaja	26.10.2020.
Operater	JKP "NOVOSADSKA TOPLANA"
Adresa	Vladimira Nikolića br. 1, Novi Sad

REZIME IZVEŠTAJA

TOPLANA ISTOK

TOPLOVODNI KOTAO 4	
Datum merenja	20.10.2020.
Mereni parametri	ne prelaze GVE NO _x , CO, SO ₂ , praškaste materije
Nalaz o usklađenosti	USKLAĐEN

SADRŽAJ

1	Opšti podaci o ovlašćenoj stručnoj organizaciji koja vrši merenja	3
2	Opšti podaci o operateru i stacionarnom izvoru zagađivanja u kome se vrše merenja.....	3
3	Opis makrolokacije i mikrolokacije stacionarnih izvora zagađivanja	4
4	Opis stacionarnih izvora zagađivanja u kojima se vrši merenje	5
4.1	Podaci o stacionarnom izvoru zagađivanja	5
4.2	Opis tehnološkog procesa stacionarnih izvora zagađivanja u kojima se vrši merenje.....	6
4.3	Podaci o uređajima za smanjenje emisija	6
5	Podaci o emiterima i mernim mestima	7
5.1	Emiter toplovodnog kotla 4	7
6	Plan, mesto i vreme merenja	8
6.1	Emiter toplovodnog kotla 4	8
7	Podaci o primenjenim standardima za merenja, mernim postupcima i vrstama mernih uređaja	9
7.1	Primenjeni standardi.....	9
7.2	Opis ravni uzimanja uzoraka i položaj tačaka za uzimanje uzoraka	9
7.3	Merni uređaji	10
8	Opis uslova u toku merenja	11
8.1	Toplovodni kotao 4	11
9	Rezultati merenja.....	12
10	Zaključak	13
10.1	Toplovodni kotao 4	13
11	Prilozi.....	13

- Dozvola za merenje emisije iz stacionarnih izvora zagađivanja Ministarstva zaštite životne sredine – broj: 353-01-02663/1/2016-17 od 15.03.2019. godine.

- Uobičajeni sastav i toplotna vrednost uvoznog prirodnog gasa web prezentacija Srbija gasa (<http://www.srbijagas.com/potrosaci/o-prirodnom-gasu-76.html>).

SKRAĆENICE

- GVE - granična vrednost emisije
- N.a. - nije akreditovano
- N.P. - nije primenljivo
- PM - praškaste materije

NAPOMENE

Tehnički podaci, informacija o maksimalnom radu postrojenja i dr. dobijeni su od korisnika i Laboratorija ne preuzima odgovornost za njihovu verodostojnost.

Prikazani rezultati ispitivanja se odnose na prikupljeni i ispitivan uzorak.

Bez saglasnosti Laboratorije ovaj izveštaj se može štampati samo kao celina.

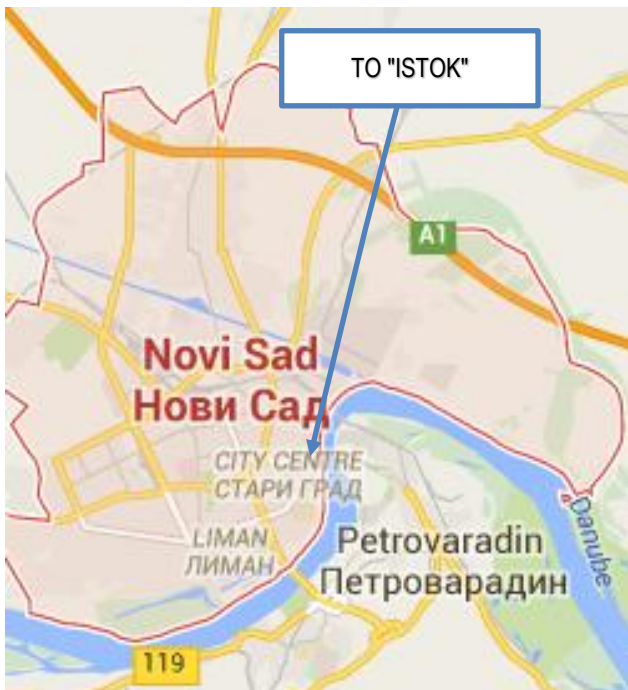
1 OPŠTI PODACI O OVLAŠĆENOJ STRUČNOJ ORGANIZACIJI KOJA VRŠI MERENJA

Naziv	INSTITUT VATROGAS d.o.o.
Sedište	Novi Sad
Adresa	Bulevar vojvode Stepe br. 66, Novi Sad
Broj telefona/faksa	+381 21 6403 181
E-mail	zzs@institutvatrogas.co.rs
Lice za kontakt	mr Ružica Cvetković, dipl.inž.tehn.

2 OPŠTI PODACI O OPERATERU I STACIONARNOM IZVORU ZAGAĐIVANJA U KOME SE VRŠE MERENJA

Naziv	JKP "NOVOSADSKA TOPLANA"	
Adresa sedišta preduzeća	Vladimira Nikolića br. 1, Novi Sad	
Matični broj preduzeća	08038210	
Broj telefona/faksa	+381 800 100 021, +381 21 420 853/ +381 21 526 599	
E-mail	toplana@nstoplana.rs	
Registarski broj i datum registracije	21.12.1989./ 06.02.2006.	
Lice i podaci za kontakt	Ime i prezime	Miloš Manojlović, teh. odseka MTNU
	Telefon	+381 64 84 42 498
	E-mail	milos.manojlovic@nstoplana.rs
Adresa stacionarnih izvora zagađivanja	JKP „NOVOSADSKA TOPLANA“, TO „ISTOK“, Marka Miljanova bb, Novi Sad	
Broj stacionarnih izvora zagađivanja	1	
	Novo veliko postrojenje za sagorevanje: toplovodni kotao 4	

3 OPIS MAKROLOKACIJE I MIKROLOKACIJE STACIONARNIH IZVORA ZAGAĐIVANJA

Udaljenost kompleksa od naselja

JKP „NOVOSADSKA TOPLANA” se nalazi u Novom Sadu u stambeno poslovnoj zoni grada u naselju Podbara na oko 0,5 km od centra.

Granice kompleksa

Severno, zapadno i južno	Objekti kolektivnog tipa stanovanja

Istočno	Objekti individualnog tipa stanovanja

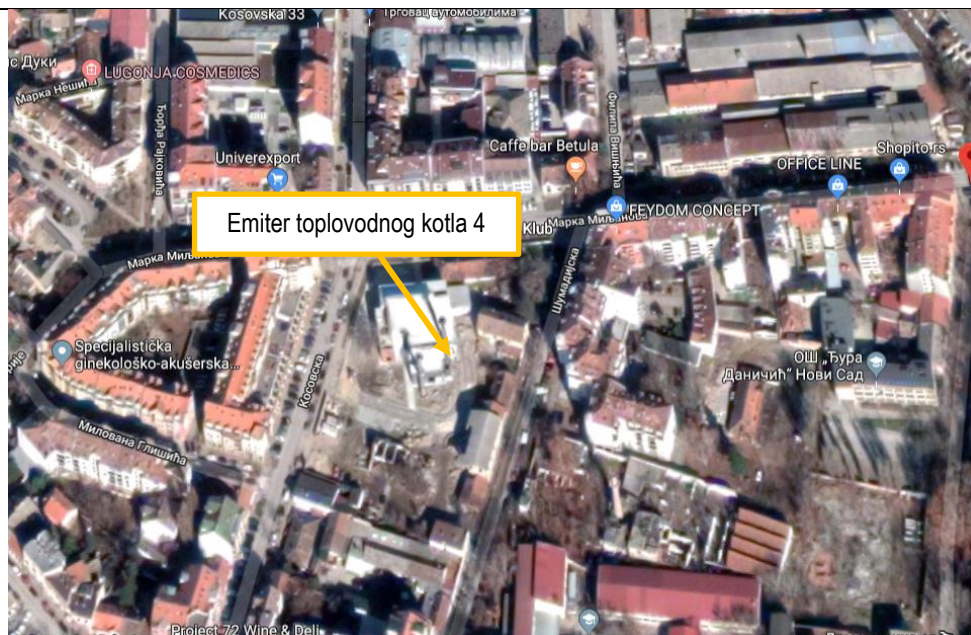
Površina kompleksa

2 168 m²

Opis položaja stacionarnog izvora zagađivanja unutar kompleksa

Kotlarnica se nalazi u centralnom delu poslovnog kompleksa.

Makroplan Novog Sada sa označenim položajem kompleksa

Situacioni plan kompleksa sa označenim položajem stacionarnih izvora zagađivanja

4 OPIS STACIONARNIH IZVORA ZAGAĐIVANJA U KOJIMA SE VRŠI MERENJE

Osnovna delatnost	Distribucija toplotne energije, odnosno snabdevanje parom i klimatizacija
Proizvodni program	Proizvodnja i prenos toplotne energije
Kapaciteti	Kapacitet zavisi od potrebe za toplotnom energijom; maksimalna snaga izvora iznosi 116 MW, dok maksimalna snaga konzuma iznosi 207,38 MW
Proizvodni pogoni	Kotlarnica

4.1 Podaci o stacionarnom izvoru zagađivanja

Naziv	Toplovodni kotao 4
Vrsta stacionarnog izvora zagađivanja	Novo veliko postrojenje za sagorevanje
Proizvođač	Remming
Fabrički broj	825
Oznaka modela	RHW 58
Godina proizvodnje	2018.
Kapacitet	58 MW
Vrste sirovina/potrošnja	Prirodni gas/ u funkciji proizvodnje i spoljašnje temperature
Vrste pomoćnog materijala/potrošnja	-/-
Vrste i količina otpada i nusproizvoda koji nastaje/količina	Zamenjeni i potrošeni delovi opreme, elektro otpad, ulja i maziva/-
Vrste energenata/njihova potrošnja	Prirodni gas / u funkciji proizvodnje i spoljašnje temperature

4.2 Opis tehnološkog procesa stacionarnih izvora zagađivanja u kojima se vrši merenje

Toplovodni kotao 4

Delatnost JKP „Novosadska Toplana“ je proizvodnja i isporuka toplotne energije za grejanje i pripremu tople potrošne vode. U sastavu tehničkog sistema toplane nalazi se 7 gradskih reonskih toplana, Gradska razdelna stanica (GRS), vrelovodna mreža dužine cca 155 km i toplotne podstanice u zgradama (oko 2500). JKP „Novosadska Toplana“ ima 69,93 % stambenih i 30,07 % poslovnih konzuma. Tehničko-tehnološku celinu sistema čini i termo-elektrana TE-TO „Novi Sad“ koja proizvodi električnu i toplotnu energiju, kao i tehnološku paru namenjenu industriji i koja je sa sistemom povezana preko GRS. Svih 7 reonskih toplana i TE-TO „Novi Sad“ su toplotni izvori. Dve toplane, TO „Jug“ i TO „Istok“ su povezane sa TE-TO „Novi Sad“ vodovima preko GRS.

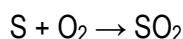
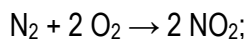
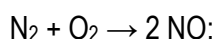
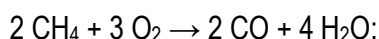
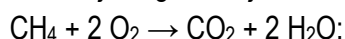
Sagorevanje prirodnog gasa je hemijski proces kod kojeg dolazi do oksidacije njegovih gorivih sastojaka.

Kod potpunog sagorevanja, gorivi sastojci reaguju sa kiseonikom stvarajući ograničen broj proizvoda. Kada ugljovodonik oksiduje, hemijskom reakcijom nastaju samo ugljen-dioksid i vodena para. Kada prisutni hemijski elementi sagorevaju, nastaju pre svega oksidi tih elemenata (npr. azot-dioksid, sumpor-dioksid i dr.).

Gorenje ne dostiže uvek stepen potpune oksidacije. Ono zavisi od niza faktora, među kojima je i temperatura. Na primer, azotni oksidi počinju da se stvaraju iznad 1540 °C i ispod te temperature, azot će ostati u molekulskom obliku (N₂). Proizvodi gorenja zavise i od toga da li se sagorevanje odvija uz višak kiseonika ili ne.

Pri sagorevanju prirodnog gasa u kotlovima, izvor kiseonika je atmosferski vazduh (koji sadrži velike količine azota). Pri višim temperaturama, deo azota će se pretvoriti u azotne okside (NO_x); uz to, deo prisutnog ugljenika će se pretvoriti u ugljen-monoksid i deo sumpora u sumpor-dioksid.

Hemijske reakcije sagorevanja metana su sledeće:

Nepotpuno sagorevanje će se pojaviti onda kada nema dovoljno kiseonika da omogući gorivu potpunu reakciju pri stvaranju ugljen-dioksida i vodene pare.

4.3 Podaci o uređajima za smanjenje emisija

Na toplovodnom kotlu 4 nije ugrađen uređaj za smanjenje emisije.

5 PODACI O EMITERIMA I MERNIM MESTIMA

5.1 Emiter toplovodnog kotla 4

Osnovni podaci o emiteru

Koordinate	45°15'39,1"N i 19°51'02,3"E
Oblik	Kružni
Dimenzije	Ø 1,4 m
Visina	28 m

Usklađenost položaja mernog mesta sa standardom

Zahtev standarda		Zatečeno stanje	Usaglašeno	
Ravan uzorkovanja	Broj priključaka za uzorkovanje/ugao	2/90°	☒ da	
	Dizajn i konstrukcija priključka za uzorkovanje	adekvatan	☒ da	
	Prav deo emitera pre ravni uzorkovanja	≥ 7,0 m	10,0 m	☒ da
	Prav deo emitera iza ravni uzorkovanja ¹		N.P.	/
	Udaljenost ravni uzorkovanja od vrha emitera ¹	≥ 7,0 m	15,0 m	☒ da
	Konstantan oblik i poprečni presek		da	☒ da
Odgovarajuća radna površina		da	☒ da	
Površina radne platforme od 18 m ² (min 4 m ²)		4 m ²	☒ da	
Dovoljan radni prostor radne površine za sprovođenje merenja		da	☒ da	
Dovoljna nosivost radne površine za sprovođenje merenja		dovoljna za sprovođenje merenja	☒ da	
Rastojanje od radne površine do ravni uzorkovanja		1,2 ÷ 1,5 m	1,2 m	☒ da
Lak i bezbedan pristup mestu merenja		da	☒ da	
Priključak na elektromrežu		da	☒ da	
Sredstva za podizanje opreme (ukoliko mesto merenja nije na nivou tla)		ručno	neadekvatno	
Rizici za bezbednost zaposlenih i opreme nepostojeći ili prihvatljivi		prihvatljivi	☒ da, utvrđeno obilaskom mesta merenja	
Mesto merenja zaštićeno od pada sa visine		sa ogradom	☒ da	

Napomene:

¹ - prilikom definisanja položaja ravni uzorkovanja u skladu sa zahtevima standarda SRPS EN 15259 treba da bude ispunjen jedan od uslova obeleženih „1“ u gornjoj tabeli.

Merno mesto ispunjava zahteve standarda SRPS EN 15259.

6 PLAN, MESTO I VREME MERENJA

6.1 Emitter toplovodnog kotla 4

Vrsta stacionarnog izvora zagađivanja	Novo veliko postrojenje za sagorevanje
Zagađujuće materije koje se mere	CO, NO _x , SO ₂ , praškaste materije
Datum /vreme merenje	20.10.2020. / 08 ⁵⁰ ÷ 10 ³⁴
Mesto merenja	Novi Sad
Broj uzoraka za svaku zagađujuću materiju	3
Cilj i vrsta merenja	Periodično, povremeno
Propis (prilog, deo, stav, tačka)	Uredba o graničnim vrednostima emisija zagađujućih materija u vazduh iz postrojenja za sagorevanje („Sl. glasnik RS“ broj 6/2016), Prilog 1, V) Granične vrednosti emisija za nova velika postrojenja za sagorevanje

7 PODACI O PRIMENJENIM STANDARDIMA ZA MERENJA, MERNIM POSTUPCIMA I VRSTAMA MERNIH UREĐAJA

7.1 *Primenjeni standardi*

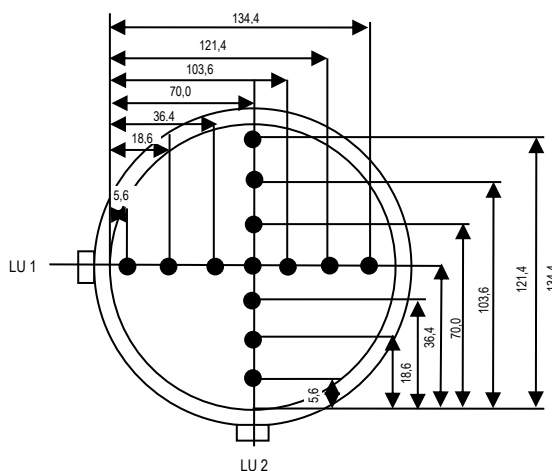
Oznaka standarda	Parametar	Tehnika određivanja
SRPS ISO 10780	Brzina i zapreminski protok otpadnog gasa	-
SRPS EN 14790	Vodena para	Gravimetrija
EKS 031	Temperatura	-
SRPS EN 15058	CO	Nedisperzivna infracrvena spektrometrija
SRPS EN 14792	NO _x	Hemiluminiscencija
SRPS ISO 7935	SO ₂	Nedisperzivna infracrvena spektrometrija
SRPS EN 14789	O ₂	Paramagnetizam

Uslovi i način sakupljanja uzorka

Za svaku zagađujuću materiju i za svaki pojedinačni uzorak (CO, NO_x, SO₂):
-srednja vrednost 60 rezultata sa frekvencijom merenja t=30s odnosno jednokratno polučasovno mrežno uzorkovanje;
Za praškaste materije:
-Izokinetičko uzorkovanje, polučasovno mrežno uzorkovanje.

7.2 *Opis ravni uzimanja uzoraka i položaj tačaka za uzimanje uzoraka*

Emiter toplovodnog kotla 4

LU - linija uzorkovanja

Napomena:

Prikazani položaji tačaka za uzimanje uzoraka su izraženi u centimetrima

7.3 Merni uređaji

	Naziv mernog uređaja	Portabl gasni analizator PG 350E, Horiba
	Serijski broj	CVCRE1L1
	Prateća oprema uređaja	Grejna linija NW4, sistem za uzorkovanje i kondicioniranje gasova PSS5, teflonsko crevo za uzorkovanje, držač sonde sa grejačem, boce sa kalibrisanim gasovima
	Naziv mernog uređaja	Automatski izokinetički uzorkivač Isostack Basic HV, TCR TECORA
	Serijski broj	622408 PT
	Prateća oprema uređaja	Sonda za uzorkovanje i sistem za hlađenje

8 OPIS USLOVA U TOKU MERENJA

8.1 Toplovodni kotao 4

Vrste/utrošene količine sirovina i pomoćnog materijala	Voda / 740 m ³ /h
Osnovni kvantitativni sadržaj za višekomponentne sirovine	-
Vrste goriva/njihove utrošene količine	Prirodni gas/ 4 104 m ³ /h
Sadržaj nečistoća u gorivu koje su bitne za emisije	N ₂ : 0,99%
Tehnički parametri o radu stacionarnog izvora zagađivanja	Opterećenje 66 %
	t vode na izlazu 97 °C
	t vode na ulazu 47 °C
	pritisak vode na izlazu 7 bara
Parametri rada uređaja za smanjenje emisije koji su bitni za njegovu efikasnost	pritisak vode na ulazu 9 bara
	-
Nalaz da li su uslovi merenja odstupali od zahteva standarda merenja, obrazloženje uticaja ovog odstupanja na mernu nesigurnost i prihvatljivost Ne rezultata merenja za nameravanu upotrebu	

IZVEŠTAJ O PERIODIČNOM MERENJU EMISIJE ZAGAĐUJUĆIH MATERIJA U VAZDUH

9 REZULTATI MERENJA								
Emiter	Emiter toplovodnog kotla 4	Propis	Uredba o graničnim vrednostima emisija zagađujućih materija u vazduh iz postrojenja za sagorevanje („Sl. glasnik RS“ broj 6/2016), Prilog 1, V) Granične vrednosti emisija za nova velika postrojenja za sagorevanje				Referentni kiseonik	3 %
Parametar	Jedinica mere	Limit detekcije	Limit kvantitacije	Rezultati merenja			Em- μ	GVE
				I merenje	II merenje	III merenje		
Temperatura otpadnog gasa	°C	/	/	51,3 ± 0,7	51,4 ± 0,7	48,2 ± 0,7	-	-
Sadržaj vlage (H ₂ O)	%	/	/	13,0 ± 0,4	13,0 ± 0,4	11,0 ± 0,4	-	-
Brzina strujanja otpadnog gasa	m/s	/	/	11,8 ± 3,1	10,9 ± 2,8	9,8 ± 2,5	-	-
Protok otpadnog gasa	m _N ³ /h	/	/	55 325 ± 11 065	51 983 ± 10 396	47 357 ± 9 471	-	-
Sadržaj kiseonika (O ₂)	%	NP	0,01	2,8 ± 0,2	2,5 ± 0,2	2,5 ± 0,2	-	-
Masena koncentracija ugljen-monoksida (CO)	mg/m _N ³	0,91	3,0	5,6 ± 0,7	7,2 ± 0,6	8,0 ± 0,6	7,4	100
Maseni protok ugljen-monoksida (CO) (standardni uslovi i referentni kiseonik)	kg/h	/	/	0,3098	0,3743	0,3789	-	-
Masena koncentracija oksida azota izraženih kao NO ₂	mg/m _N ³	1,22	4,07	52,4 ± 2,6	58,3 ± 2,6	54,6 ± 2,6	55,7	100
Maseni protok oksida azota izraženih kao NO ₂ (stand. uslovi i referentni kiseonik)	kg/h	/	/	2,90	3,03	2,59	-	-
Masena koncentracija sumpor-dioksida (SO ₂)	mg/m _N ³	0,83	2,74	< 2,74	< 2,74	< 2,74	< 2,74	35
Maseni protok oksida sumpor-dioksida (SO ₂) (stand. uslovi i referentni kiseonik)	kg/h	/	/	< 0,1516	< 0,1424	< 0,1298	-	-
Masena koncentracija praškastih materija	mg/m _N ³	0,01	0,32	< 0,32	< 0,32	< 0,32	< 0,32	5
Maseni protok praškastih materija (stand. uslovi i referentni kiseonik)	kg/h	/	/	< 0,0177	< 0,0166	< 0,0152	-	-

10 ZAKLJUČAK

10.1 Toplovodni kotao 4

Merenjem emisije zagađujućih materija utvrđeno je da izmerene koncentracije merenih parametara pri navedenom opterećenju (tačka 8.) NE PRELAZE GVE i konstatuje se da je stacionarni izvor zagađivanja vazduha USKLADEN sa zahtevima propisanim Uredbom o graničnim vrednostima emisija zagađujućih materija u vazduh iz postrojenja za sagorevanje („Sl. glasnik RS“ broj 6/2016).

11 PRILOZI

1. Dozvola za merenje emisije iz stacionarnih izvora zagađivanja Ministarstva zaštite životne sredine – broj: 353-01-02663/1/2016-17 od 15.03.2019. godine.

2. Uobičajeni sastav i toplotna vrednost uvoznog prirodnog gasa

web prezentacija Srbija gasa (<http://www.srbijagas.com/potrosaci/o-prirodnom-gasu-76.html>)

**U ispitivanju, merenju i
izradi izveštaja učestvovali**

Vladimir Stjepanović _____

Mirjana Simić _____

Tehnički odgovorno lice

mr Ružica Cvetković _____

Izvršni direktor
Zamenik tehnički
odgovornog lica

M.P.

Aleksandar Nikolić,
mast.inž.zzs